

Schets onderwijsprogramma en lessentabel

Route 3, 12 – 16 jaar vmbo kader/gl/tl

De leerlingen in *route 3 uitstroomprofiel vmbo k/gl/t* worden voorbereid op instroom in de onderbouw van het vmbo (kader, gemengde leerweg of theoretische leerweg). Soms wordt er voor gekozen de leerling in de bovenbouw te laten instromen, dat is mede afhankelijk van de leeftijd van de leerling en de kennis van andere vakken, zoals Engels en wiskunde. De leerlingen in deze route hebben de basisschool in het land van herkomst afgerond. De leerlingen die richting vmbo-t gaan hebben al enige kennis van het Engels, zijn intrinsiek gemotiveerd en kunnen redelijk zelfstandig werken. Het uitgangspunt voor deze leerlingen is een diploma in het reguliere onderwijs. Het onderwijsprogramma in deze route bestaat uit twee fasen en heeft de volgende kenmerken:

1. In de **eerste fase** staat het leren van het Nederlands (als tweede taal) centraal en dat betekent dat er een aanzienlijk aantal uren NT2 op het rooster staat. Daarnaast wordt in ieder geval aandacht besteed aan maatschappelijke redzaamheid als jongere in Nederland. Bij alle vakken speelt het leren van het Nederlands in deze fase een belangrijke rol.

Kenmerken van fase 1 - basis

- Veel NT2, gekoppeld aan een praktische en herkenbare inhoud, waardoor leerlingen de makkelijk de Nederlandse taal binnen en buiten school kunnen toepassen en veel gebruik kunnen maken van hun omgeving.
- Aandacht voor rekenen (en wiskunde)
- Leven in Nederland (mens & maatschappij / burgerschap)
- Creatieve vakken
- Sport en bewegen
- Mentorles

2. In de **tweede fase** wordt de leerling voorbereid op instroom in de onderbouw van het vmbo. Dat betekent dat er, naast voortzetting van NT2, ook ruim aandacht moet zijn voor oriëntatie op verschillende vakken in de onderbouw van het vmbo en oriëntatie op de verschillende profielen.

Kenmerken fase 2 – schakel

- Vervolg aandacht NT2, o.a. gekoppeld aan de praktijksituaties waar de leerling naar gaat uitstromen, bijv. een schoolboektekst kunnen lezen, luisteren en aantekeningen maken, zelfstandig woorden leren, enzovoort.
- Aandacht voor avo-vakken, bijv. kies je biologie, mens & maatschappij (of aardrijkskunde en geschiedenis) en Engels, Frans of Duits.
- Aandacht voor beroepsgericht profiel, bijv. praktische sectororiëntatie: kennismaken met de verschillende profielen en een stage
- Aandacht voor vrij lezen, bij voorkeur op het lesrooster.
- Leerlingen al een of meerdere vakken op het vmbo laten volgen (een trimester of als snuffelbezoek) op het reguliere vmbo.

Onderwijsprogramma fase 1 (basis)

VAKKEN fase 1 – basis	Toelichting
Nederlands als tweede taal (basismethode)	Keuze voor een basismethode Nederlands als tweede taal (NT2) die aansluit bij het niveau en de leeftijd van de doelgroep, d.w.z. leerlingen tussen de 12 - 16 jaar. In een basismethode NT2 komen alle domeinen van taalvaardigheden aan bod: luisteren, lezen, gesprekken voeren, spreken en schrijven. In een basismethode wordt meestal ook aandacht besteed aan de systematische opbouw van woordenschat, grammatica (impliciet of expliciet) en uitspraak. Daarnaast kan er, naast een basismethode, ook expliciet aandacht worden gegeven aan de afzonderlijke taalvaardigheden.
➤ Luisteren	<ul style="list-style-type: none"> • Met TPR (Total Physical Response) werken aan luistervaardigheid en een basiswoordenschat aanleren. • Aandacht besteden aan verstavaardigheid (bijv. auditieve discriminatie & prosodie: de melodie van de taal).
➤ Lezen	<ul style="list-style-type: none"> • Aandacht besteden aan uitbreiding van de woordenschat: nieuw taalaanbod voor de leerling. • Aandacht besteden aan het vloeiend leren lezen: veel korte teksten die aansluiten bij het taalniveau van de leerling en over onderwerpen waar de leerling mee te maken krijgt, bijv. verliefd worden, vriendschap, ruzie , gezond bewegen, enzovoort. • Aandacht besteden aan de ontwikkeling van de strategische leesvaardigheid.
➤ Gesprekken voeren / spreken	<ul style="list-style-type: none"> • Aandacht besteden aan het vloeiend leren gebruiken van alledaagse uitdrukkingen en routines, zoals begroeten, afscheid nemen, feliciteren etc. aan de hand van dialogues en het zingen van liedjes. • Aandacht besteden aan verstaanbaarheid, tempo en vloeiend spreken. • Aandacht besteden aan functionele spreektaken in de dagelijkse en schoolse omgeving.
➤ Schrijven	<ul style="list-style-type: none"> • Aandacht besteden aan instrumentele schrijfoefeningen die gericht zijn op het stimuleren van de taalverwerving. • Aandacht besteden aan kleine functionele schrijftaken in de dagelijkse en schoolse omgeving.
Rekenen	Werken aan rekenvaardigheid: op weg naar 1F. (domeinen: Getallen, Verhoudingen, Meten en Meetkunde, Verbanden).

VAKKEN fase 1 – basis	Toelichting
Engels	Aandacht besteden aan de ontwikkeling van de Engelse taalvaardigheid. Leerlingen die al enige kennis van het Engels hebben gaan hiermee door. Leerlingen die dat nog niet hebben starten met Engels halverwege de eerste fase.
Leven in Nederland	<ul style="list-style-type: none"> • Aandacht besteden aan oriëntatie op Nederlandse samenleving en zelfredzaamheid in Nederland. • Aandacht besteden aan Kennis van de wereld, aan de hand van een selectie van passende thema's uit aardrijkskunde en geschiedenis.
Creatieve vorming	Keuze voor één of meer van de volgende vakken: beeldende vorming, handvaardigheid, drama, tekenen of muziek. Hiermee werken de leerlingen op een andere manier aan de ontwikkeling van hun talenten.
Praktijkvakken of cluster natuur, verzorging en techniek	Aandacht besteden aan praktische vaardigheden in het kader van zelfredzaamheid of een cluster samenstellen waarin bijv. aandacht wordt besteed aan natuur, verzorging en techniek op A1 niveau.
Bewegen en sport	Aandacht besteden aan verschillende activiteiten die de leerlingen 'in beweging' brengen, waarbij ook de ontwikkeling van de Nederlandse taalvaardigheid een rol kan spelen.
Mentorles	De mentorles draagt er zorg voor dat de leerling zich thuis gaat voelen op school. Alle voorkomende zaken in relatie tot school en andere omstandigheden die een rol spelen bij het creëren van een prettige en veilige leeromgeving kunnen aan bod komen.
ICT	(eventueel) Aandacht besteden aan typevaardigheid en computervaardigheden, zoals werken met Word en PowerPoint, in relatie met andere vakken, zoals iets over jezelf schrijven of vertellen.

Onderwijsprogramma fase 2 (schakel)

VAKKEN fase 2 – schakel	Toelichting
Nederlands als tweede taal (basismethode)	Keuze voor een basismethode Nederlands als tweede taal (NT2) die aansluit bij de doelgroep (12 – 16 jaar). In fase 2 wordt eerst nog gewerkt met een NT2-methode omdat deze specifiek aandacht besteed aan het taalverwervingsproces van de leerling. Daarnaast kan in het 2 ^e deel van deze fase ook gebruik gemaakt worden van de reguliere methode Nederlands, om de leerling te laten kennismaken met het lesmateriaal in het reguliere onderwijs.
➤ Luisteren	<ul style="list-style-type: none"> • Aandacht besteden aan authentieke luisterteksten, bijv. bij het Jeugdjournaal of het gewone journaal. • Aandacht besteden aan luistervaardigheid gekoppeld aan praktijksituaties die in het vmbo voorkomen, bijv. luisteren naar de docent en aantekeningen maken.
➤ Lezen	<ul style="list-style-type: none"> • Aandacht besteden aan leesvaardigheid voor het vloeiend lezen en aanbod woordenschat (indien nodig). • Aandacht besteden aan de verdere ontwikkeling van de strategische leesvaardigheid. • Aandacht besteden aan authentieke leesteksten, zoals de krant of informatie over de verschillende profielen in het vmbo.
➤ Vrij lezen	Minimaal drie keer per week (minimaal) 15 minuten Vrij lezen, waarbij leerlingen zelf een keuze kunnen maken welk boekje of tijdschrift ze willen lezen. Vrij lezen stimuleert de taalontwikkeling van de leerlingen. Het is van belang dat het taalniveau van het boekje niet te veel afwijkt van het taalniveau van de leerling.
➤ Gesprekken voeren	Aandacht voor specifieke gesprekstaken die van belang zijn in het vmbo, bijv. een gesprek met de decaan.
➤ Schrijven	Aandacht voor functionele schrijftaken die van belang zijn in het vmbo, bijv. een kort verslag maken van een activiteit aan de hand van een concreet format.
Rekenen	Op weg naar 2F (domeinen: Getallen, Verhoudingen, Meten en Meetkunde, Verbanden).
Wiskunde	Gebruik van een reguliere lesmethode vmbo passend bij de leerweg op het vmbo.
Engels	Aandacht voor de ontwikkeling van de Engelse taalvaardigheid aan de hand van een reguliere lesmethode. De leerlingen werken op weg naar taalniveau A2.

VAKKEN fase 2 – schakel	Toelichting
Mens & maatschappij	Hierin wordt een combinatie van aardrijkskunde, geschiedenis en economie aangeboden. De onderwerpen die geselecteerd worden sluiten aan bij de belevingswereld van de leerlingen, bijv. de relatie tussen Nederland en het water of de geschiedenis van de stad/streek waar de leerling woont. Bij het aanbod in de les wordt zowel aandacht besteed aan de inhoud van het vak als aan het leren van Nederlands.
Biologie	Er wordt een selectie van belangrijke onderwerpen gemaakt, die van belang zijn voor doorstroom naar het reguliere onderwijs. Aan de hand van deze selectie worden keuzes gemaakt voor de inzet van lesmateriaal, waarbij ook gebruik gemaakt kan worden van aangepast regulier lesmateriaal. Bij het aanbod in de les wordt zowel aandacht besteed aan de inhoud van het vak als aan het leren van Nederlands.
Geschiedenis	Er wordt een selectie van belangrijke onderwerpen gemaakt, die van belang zijn voor doorstroom naar het reguliere onderwijs. Aan de hand van deze selectie worden keuzes gemaakt voor de inzet van lesmateriaal, waarbij ook gebruik gemaakt kan worden van aangepast regulier lesmateriaal. Bij het aanbod in de les wordt zowel aandacht besteed aan de inhoud van het vak als aan het leren van Nederlands.
NASK	(eventueel voor leerlingen die een technische richting kiezen) Er wordt een selectie van belangrijke onderwerpen gemaakt, die van belang zijn voor doorstroom naar het reguliere onderwijs. Aan de hand van deze selectie worden keuzes gemaakt voor de inzet van lesmateriaal, waarbij ook gebruik gemaakt kan worden van aangepast regulier lesmateriaal. Bij het aanbod in de les wordt zowel aandacht besteed aan de inhoud van het vak als aan het leren van Nederlands.
Creatieve vorming	Keuze uit één van de vakken: beeldende vorming, handvaardigheid, drama, tekenen of muziek.
Praktische sectororiëntatie	Hierin wordt aandacht besteed aan de profielen in het vmbo. De leerlingen maken kennis met de verschillende mogelijkheden en beroepsrichtingen na het vmbo, zowel door er over te lezen, maar vooral ook door er op verschillende manieren kennis mee te maken.
Bewegen en sport	Zie fase 1.
Mentorles	In de mentorles wordt in ieder geval aandacht besteed aan sociale vaardigheden, denk bijv. aan je zelf presenteren, de ontwikkeling van studievaardigheden, bijv. plannen en organiseren en het zelfstandig leren leren.
ICT	<ul style="list-style-type: none"> • Geïntegreerd aandacht besteden aan computervaardigheden: een aantal veelgebruikte programma's zoals Word, PowerPoint/Prezi. • Aandacht besteden aan diverse vormen van Mediawijsheid, bijv. hoe ga je om met sociale media?

Route 3 | 12-16 Vmbo kader/gl/t

Hieronder vindt u een voorbeeld van een lessentabel behorend bij het uitstroomprofiel vmbo kader/gl/t. De vakken die zijn opgenomen in fase 1 en 2 corresponderen met de vakken uit de schets van het onderwijsprogramma van de betreffende leerlijn. De genoemde uren zijn een indicatie. Indien gewenst kan hiervan afgeweken worden en kunnen andere keuzes worden gemaakt.

Vakken fase 1 - basis	Uur p/w	Vakken fase 2 - schakel	Uur p/w
Nederlands als tweede taal	14-16	Nederlands als tweede taal	8-10
Rekenen	4	Rekenen/wiskunde	4
Engels ¹	2	Engels	3
Leven in Nederland	2	Mens en maatschappij	2
Creatieve vorming	2	Biologie	1-4
Praktijkvakken of cluster natuur, verzorging en techniek	2	NASK (eventueel voor leerlingen die een technische richting kiezen)	0-2
Bewegen en sport	2	Geschiedenis	1-4
Mentorles / coachgroep	2	Creatieve vorming	2
ICT	2	Praktische sectororiëntatie ²	4
		Bewegen en sport	2
		Mentorles / coachgroep	1
Totaal	32-34	Totaal	32-34

¹ De meeste leerlingen zullen al enige kennis van het Engels hebben. Is dat niet het geval, wordt aangeraden om pas halverwege fase 1 met het vak te starten.

² Wanneer de leerlingen zullen instromen in de onderbouw, is LOB hier in mindere mate relevant. De genoemde uren kunnen zodoende worden verdeeld over de vakken mens en maatschappij, biologie en NASK.